

SVEN WIBERG

född den 9 september 1856 i Viby
död den 9 augusti 1934 i Göteborg

Föräldrar: Anna Olsdotter och Lars Svensson.

Gift med

IDA LOVISA WINBERG

född den 26 juni 1870 å Stora Holms säteri, Tuve socken, Hisingen
död den 20 februari 1933 i Göteborg

Barn:

Folke Sven Magnus född den 11 juli 1908

Sven Wiberg föddes i Viby den 9 september 1856 och bars fyra dagar senare till dopet av mormodern Elna Trulsdotter. Faddrar voro enligt dopboken "studeranden Jöns Wiberg och pigan Kjersti Olsdotter". Barn domen tillbragte Sven på den gamla släktgården i Viby. När föräldrarna flyttade till Göteborg 1870, blev han studerande vid Högre Latinläroverket, där han som lärare fick sin morbroder, läroverksadjunkten Truls Wiberg. Morbrodern hade tidigare hjälpt sin systerson med studierna och hade därvid fått det intrycket, att Sven var ganska måttligt begåvad. Truls Wiberg hade också vissa farhågor för, huru det skulle gå för Sven. Hans överraskning och glädje blev därför stor, när han plötsligt fann, att Sven visade en kunnighet och ett gott förstånd, som ställde honom i nivå med de främsta i klassen. Det inträffade många gånger, när de andra lär-

SVEN WIBERG

IDA LOVISA WIBERG

jungarna gingo bet på frågorna, att Sven ådagalade en tankeskärpa, som ställde honom långt framför kamraterna. När Truls Wiberg första gången märkte, att han tagit fel ifråga om Svens intelligens, måste han — såsom han nämner i ett brev — vända sig om så att pojkarna icke skulle se de tårar av glädje, som kommo i hans ögon. Truls Wibergs till en början något ofördelaktiga omdöme om Svens intelligens berodde nog på dennes stora blyghet med därav orsakade svårighet att uttrycka sig och göra

KUSINERNA THEODOR OCH SVEN WIBERG

sig gällande. Blygheten var också Sven Wibergs stora crux i ungdomen liksom senare. 1877 blev han student och studerade därefter vid Lunds universitet, där före honom hans morbröder legat. Från början var det nog icke endast Svens moders mening, att Sven skulle bli präst, utan även hans egen, men han slog dessa planer ur hågen. Han blev med. kand. och tjänstgjorde flera år såsom amanuens och underläkare vid Lunds hospital och asyl. Efter avlagd med. licentiatexamen blev han biträdande läkare vid Göteborgs hospital och därefter vid Uppsala hospital och asyl. Åren 1907—1918 tjänstgjorde han såsom biträdande läkare vid Göteborgs fattigvårdsanstalt Gibraltar och blev överläkare vid dess sinnessjukavdelning 1918. Härifrån avgick han med pension 1924 och hade därefter enskild praktik i Göteborg.

Sven Wiberg var godhjärtad, hjälpsam och humoristisk. Han var en framstående psykiatriker, som hade ett lugnande och välgörande inflytande

på sina patienter. För mycket medicinerande gillade han icke och om han blev tillfrågad, huruvida ett visst slags medicin var bra eller ej, kunde svaret ibland bli: "Ja, den är nog mycket bra — för fabrikanten".

På sin lediga tid, ägnade han sig med iver åt filatelen. I unga år var han därjämte intresserad botanist och samlade ett herbarium på ungefär 1,000 arter.

Sven Wiberg avled den 9 augusti 1934.

I hans dödsruna stod bl. a. följande: "I sin läkaregärning nedlade Sven Wiberg ett uppoffrande och framgångsrikt arbete. Varmt avhållen av sina patienter fick han också under sin långa levnad mottaga många bevis på vänskap och tacksamhet."

FOLKE SVEN MAGNUS WIBERG

född den 11 juli 1908

död den 19 november 1933

Föräldrar: Sven Wiberg och Ida Lovisa Winberg.

Folke Wiberg genomgick Göteborgs Handelsinstitut och hade sedan under några år plats såsom kontorist hos olika firmor och blev därefter handlande i pälsvarubranschen.

FOLKE WIBERG

NILS JOHAN WIBERG

född 22 december 1858 i Viby

död 24 december 1920 i Göteborg

Föräldrar: Anna Olsdotter och Lars Svensson.

Nils Johan Wiberg var Anna Olsdotters och Lars Svenssons andre son. Liksom brodern Sven tillbragte han barndomen på den gamla gården i Viby och kom, sedan familjen bosatt sig i Göteborg, också in på Latinläroverket. Nils Johan var vid denna tid mycket vig och stark. Han kunde "gå i händerna" i linorna i gymnastiksalen upptill taket tre gånger å rad utan uppehåll samt häva sig upp i en arm, under det att han i den andra handen höll ett gammalt tungt armégevär. Vid ett tillfälle, då hans kusin Alexis var på besök, slog han vad med denne att han, utan att lämna soffan i vilken han satt, skulle kunna åstadkomma två vita fläckar på golvet vid soffan. Alexis kunde inte förstå, huru detta skulle gå till och gick med på vadet. Nils Johan tog då av sig skorna, satte händerna på soffan, svängde upp fötterna mot det nyligen vitstrukna taket och placerade dem därefter åter på golvet med avsett resultat. Nils Johan blev gymnasist, men måste i sjätte övre avbryta studierna på grund av en svårartad ögonsjukdom. Han inträdde sedermera i postverkets tjänst och var vid tiden för sitt fränfälle den 24 december 1920 postexpeditör i Göteborg.

I sin ungdom var Nils Johan Wiberg en ivrig äggsamlare, men överflyttade sedan sitt intresse till entomologien. Han övervann aldrig sviterna efter sin ögonsjukdom, men trots sin nedsatta synförmåga, som med tiden blev allt sämre, hopbragte han under årens lopp en ansevärd mängd skal-

NILS JOHAN WIBERG

baggar, varav många rariteter. En art (*Hydroporus latus* Steph.) var tidigare icke funnen i Sverige. På senare år hade Nils Johan Wiberg så småningom också skaffat sig en samling uppstoppade svenska fåglar. När hans ögon blevo så svaga, att han ej längre kunde sysselsätta sig med sina kära skalbaggar, kunde han ännu finna glädje i att betrakta de vackra fåglarna. Efter hans död övertogs skalbaggsamlingen av hans systerson och lärjunge Torsten Borgvall, som utökade den med sin egen samling och därefter gjorde ett urval, omfattande c:a 10,000 exemplar, vilka överlämnades såsom gåva till Zoologiska Institutionen vid Lunds universitet.

Nils Johan Wiberg var liksom brodern skämtsam, godhjärtad och hjälpsam. Han var anspråkslös och sparsam då det gällde honom själv, men hjälpte i tysthet många behövande.

ANNA SVENSSON

född den 3 november 1861 i Viby

död den 11 januari 1942 i Göteborg

Föräldrar: Anna Olsdotter och Lars Svensson.

Gift med

JOHAN ALFRED BORGVALL

född den 19 augusti 1853 i Örslösa, Västergötland

Barn:

Torsten Alvin född den 26 mars 1884

Blenda Elvira „ „ 27 juni 1886

Anna Hildur „ „ 6 november 1888

Anna Svensson var initiativrik, arbetsam och omtänksam. Hon var en uppoffrande maka och moder och vän med alla. Belysande för hennes förmåga att se till att saker och ting blevo uträttade äro följande episoder. Att hennes broder Nils sökte in vid postverket var hennes förtjänst. När en annan släkting skulle söka en befattning, men tänkte avstå därifrån, då han fått höra, att det redan fanns 50 sökande, sade hon genast med eftertryck "låt det då bli 51". Han följde uppmaningen, sökte och fick platsen. Framför annan lektyr föredrog hon att läsa bibeln. Liksom så många andra i slakten fann hon ett stort nöje i att samla frimärken.

Johan Alfred Borgvall kom från föräldrahemmet i Lilla Edet till Göteborg för att studera till präst. Han blev studerande vid Latinläroverket i Göteborg och avlade studentexamen 1874. Han hade då kommit till det resultatet, att han icke passade för det andliga kallet, och valde i stället

JOHAN ALFRED BORGVALL

ANNA BORGVALL

att bli försäkringstjänsteman. Han inträdde i Brand- och Lifförsäkrings-
aktiebolaget Svea, där han så småningom blev avdelningschef.

BLENDA OCH TORSTEN BORGVALL

Johan Alfred Borgvall uppnådde den 19 augusti 1943 den höga åldern av 90 år. Under sitt långa liv har han i sitt arbete varit rastlöst verksam och har fört ett nära nog asketiskt levnadssätt. Med omsorg och noggrannhet har han utfört alla åligganden. Han särskilda intresse har varit matematik och filosofi. Han har också ägnat sig åt fruktodling och biskötsel. På sin tid studerade han med iver volapük, men då det ej syntes hava framtiden för sig, övergick han till esperanto, som han på gamla dagar fullkomligt lärde sig.

TORSTEN ALVIN BORGVALL

född den 26 mars 1884 i Göteborg

Föräldrar: Anna Svensson och Johan Alfred Borgvall.

Gift med

EDNA HODGSON

född den 9 november 1889 i Eskilstuna

Barn:

Sten Alfred född den 7 augusti 1919

Torsten Borgvall är ende son till Anna Svensson och Johan Alfred Borgvall. Under åren 1899—1901 genomgick han Göteborgs Handelsinstitut, varefter han blev tjänsteman i Skandinaviska Banken i Göteborg 1901. 1902 övergick han till A. B. Göteborgs Bank, där han nu innehar kamrersbefattning. Under tiden 1917—1919 var han ordförande i Askims sockens understödsnämnd.

I sin ungdom var han i likhet med sin morbroder och läromästare Nils Johan Wiberg en ivrig samlare av allehanda naturföremål, isynnerhet insekter och fågelägg. Hans värdefullaste fynd utgjordes av en kull röda ägg av skärpiplärka (unik) samt en kull vita törnskatägg.

Senare ägnade han sig åt botaniska studier, huvudsakligen i Göteborgstrakten, där han bland annat upptäckte en för vetenskapen ny gräs hybrid samt ett flertal likaledes nya Taraxacumarter. En av dessa har uppkallats efter honom (Taraxacum Borgvalli Dahlst.). En del av hans samlingar har överlämnats till museerna i Göteborg, Stockholm och Lund.

TORSTEN BORGVALL

EDNA BORGVALL

Torsten Borgvall har utgivit ett flertal skrifter, däribland:
Några ornithologiska iakttagelser från Göteborgstrakten.
Fauna och Flora 1925.
Anmärkningsvärda växtlokaler från Göteborgstrakten.
Botaniska Notiser 1927.
Några växtlokaler från Göteborgstrakten samt från Lerums och Skallsjö socknar i Älvsborgs län.
Medd. fr. Gbgs. Bot. Trädg. 1927.
Växtgeografiska bidrag från Göteborgsområdet samt angränsande delar av Västergötland och Halland.
Medd. fr. Gbgs. Bot. Trädg. 1928.
En ny hybrid *Ammophila arenaria* (L.) Link X *Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth.
Medd. fr. Gbgs. Bot. Trädg. 1928.
En ny *Taraxacum*-art av gruppen *Erythrosperma*.
Bot. Notiser 1932 (tills. med dr. H. Dahlstedt).
Växtgeografiska bidrag från Väst kustlandskapen. 1 och 2.
Medd. fr. Gbgs. Bot. Trädg. 1930 och 1933.
Torsten Borgvall har förutom sitt intresse för skalbaggar, fågelägg, växter m. m. även intresserat sig för akvarellmålning och fiolspelning samt för religiösa, psykiska och filosofiska frågor.

STEN ALFRED BORGVALL

född den 7 augusti 1919 i Stenkullen, nära Göteborg
Föräldrar: Torsten Alvin Borgvall och Edna Hodgson.

Sten Borgvall genomgick gymnasiets näst högsta ring och därefter handelskursen för studenter vid Filip Holmqvists Handelsinstitut 1940. Efter fullgjord värnplikt och beredskapstjänstgöring hade han under c:a ett års tid anställning vid Brand- och Lifförsäkringsaktiebolaget Svea, varefter han beordrades till Krigsskolan på Karlberg, där han avlade reservofficersexamen 1943.

STEN BORGVALL

BLEND A ELVIRA BORGVALL

född den 27 juni 1886

Föräldrar: Anna Svensson och Johan Alfred Borgvall.

Gift med

BROR GUSTAF ADOLF GYLLENKROK

född den 6 november 1884

Barn:

Gertrud Ann-Mari född den 5 mars 1916, jur. kand., tingsnotarieaspirant i Bräkne och Listers domsaga

Göran „ „ 25 september 1918

Blenda Ingegerd „ „ 20 juli 1923, jur. stud. vid Lunds universitet.

Gustaf Gyllenkrok, jur. kand., länsassessor i Karlskrona, R. V. O.

GUSTAF GYLLENKROK

BLEND A GYLLENKROK

ANN-MARI GYLLENKROK

GERD GYLLENKROK

GÖRAN GYLLENKROK

född den 25 september 1918

Föräldrar: Blenda Elvira Borgvall och Bror Gustaf Adolf Gyllenkrok.

Gift den 23 juni 1944 i Stockholm med

INGRID MÄRTA CHRISTINA HAMMARSTRÖM

född den 23 augusti 1917

Föräldrar: Sjökapten Rickard Axel Fridolf Hammarström och hans hustru
Ester Ellida Roberti, f. Sundström.

Göran Gyllenkrok, civilingenjör.

GÖRAN GYLLENKROK

INGRID GYLLENKROK

ANNA HILDUR BORGVALL

född den 6 november 1888 i Göteborg

Föräldrar: Anna Svensson och Johan Alfred Borgvall.

Hildur Borgvall, lärarinneexamen 1911 vid Högre Lärarinneseminariet vid Kjellbergska Flickskolan. Företagit flera utländska resor för språkstudier. Ämneslärarinna vid Gunilda Wigerts Flickskola 1911—1915 samt vid Kungsholms Läroverk för flickor, Stockholm, 1921—1935, då sistnämnda läroverk upphörde med sin verksamhet. Har dessutom tjänstgjort vid flera andra skolor.

HILDUR BORGVALL

MARTIN WIBERG

MARTIN WIBERG

född den 4 september 1826 i Viby

död den 29 december 1905 i Stockholm

Föräldrar: Ola Jeppsson och Elna Trulsdotter.

Gift med

1. SOFIA AUGUSTA KNUTSSON

född den 1 augusti 1830

död den 19 oktober 1859 i Lund

2. EMMA WILHELMINA LINDSKOG

född den 4 oktober 1843 i Lund

död den 21 april 1905 i Stockholm

Föräldrar: handlanden Anders Petter Lindskog och Helene Maria Heurgren.

Barn:

1. Knut Alexis	född den 16 december 1854
Anna Elvira Cecilia	„ „ 13 april 1856
Frans Olof	„ „ 7 november 1857
August	„ „ 1859
2. Sigrid Maria Wilhelmina	„ „ 7 september 1865
Ellen Emma Martina	„ „ 7 januari 1867
Axel Algot	„ „ 22 augusti 1868
Alma Ingeborg	„ „ 8 november 1869
Nils Albert	„ och död 1870
Ebba	„ „ „ 1871
Nanny Emilia	„ den 7 september 1872
Gustav Lennart	„ „ 7 februari 1874
Philibert	„ „ 7 januari 1875
Torsten	„ „ 6 februari 1876
Ragnar	„ „ 15 maj 1877
Helge Allan	„ „ 9 april 1879
Helgo	„ „ 19 augusti 1880
Ebba Hellevi	„ „ 27 juni 1882
Einar	„ „ 20 april 1884
Folke	„ „ 31 juli 1885

Det var glädje på Viby n:r 6, när Ola Jeppssons och Elna Trulsdotters äldste son föddes. Såväl föräldrarna som farföräldrarna sågo i den nyfödde den blivande arvingen till gården och det var stora förväntningar, som knötos till honom, förväntningar, som i rikt mått blevo uppfyllda, om dock ej på det sätt, föräldrarna hade väntat.

Enligt Viby dopbok döptes Martin den 10 september 1826, "buren av åbon Sven Trulssons hustru Anna i Rinkaby, faddrar Jöns Trulsson och dess hustru Anna".

Redan som barn visade Martin ett förstånd och en begåvning, som inte kunde undgå att väcka uppmärksamhet i byn. De gamla och förståndiga skakade på sina huvuden och mumlade något om, att sådana barn brukade inte leva länge, i all synnerhet inte barn med sådana ögon som Martin "de strålar som stjärnor, så en kan knappt se på honom". Men alla

MARTIN WIBERG

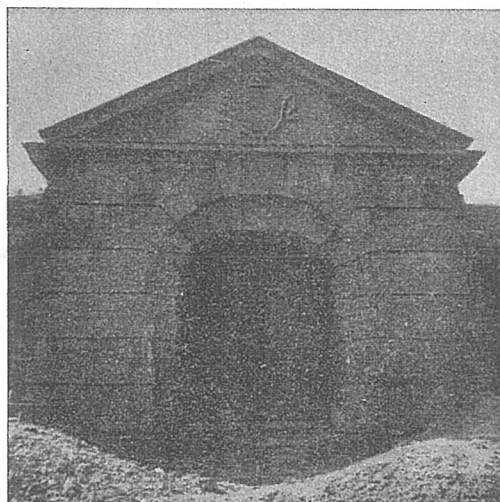

SOFIA WIBERG

WILHELMINA WIBERG

onda spådomar till trots uppnådde Martin skolåldern och började i byns småskola. Det befanns snart, att han var en ovanlig begåvning, som inte hade intresse för någonting annat än böcker. Ola Jeppsson började så småningom sätta sig in i tanken, att Martin inte skulle komma att föra traditionen vidare och övertaga den gamla gården och när Martin den 20 augusti 1836 intogs i Kristianstads lärdomsskolas första avdelning, då stod det fullt klart för föräldrarna, att lantbrukare skulle Martin aldrig

— EN LITEN SPENSLIG OCH FÖRSAGD POJKE
VANDRADE IN GENOM NORRA STADSPORTEN —

komma att bli. Samma uppfattning hade även kyrkoherden, som förhört Martin innan han utfärdade det prästbetyg, som var ett av villkoren för att vinna inträde i skolan.

Det hade följande lydelse:

"Gossen Märten Olsson, son af åbon Ola Jeppsson i Viby, är född derstädes den 4/9 1826, kan läsa i bok rent och den antagna Läroboken utantill ganska försvarligt, atteras af Carl Starck, P. L. Åhus den 17 augusti 1836."

Det var en liten spenslig och försagd pojke, som på första skoldagen vandrade in genom Kristianstads norra stadspört och tog vägen mot Trefaldighetskyrkan, i vars närhet skolan på den tiden var belägen. Den låg med fri utsikt över Helgeå och landet bortom de översvammade ängarna, på vilkas isar pojkarna om vintrarna sprungo svikt. Ett annat omtyckt nöje hade pojkarna i Norre Vall. Här åkte de kälkbacke från översta krönet och när backen blivit en enda isgata, började en ännu roligare sport: att slå kana nedför backen, än var för sig och än i en lång halvsittande rad av

skrikande pojkar. I skolan i Kristianstad gick väl Martin i huvudsak samma öden och äventyr till mötes som varje bondpojke fick vara beredd att utstå vid "latinskolan". Det var kamraterna, som voro svårast, inte bara, när de hälsade den nykomne med "invigningsprygel" utan än mer, när de gjorde sig lustiga över hans lantliga klädsel och tafatta sätt. Ofta hände det emellertid, att dessa förhånade bondpojkar ryckte fram till de främsta platserna i klassen och det gjorde också Martin inom kort; hans betyg från Christianstads Lärdomsskola utvisa så gott som idel a.

Enligt boken för avgångsbetyg hade Martin Wibergs avgångsbetyg, utfärdadt den 13 juni 1845, följande lydelse:

"Ynglingen Mårten Wiberg anmältes att från Läroverket till Kungl. Akademien afgå samt i sådant afseende undfå betyg, och då Wiberg befanns hafva till fullo genomgått de stycken, som Kgl. Skolordningen såsom vilkor för sådan afgång föreskrifver samt med fullkomlig trygghet kunde förklarar vara för den Academiska undervisningen mogen, pröfades Collegium skäligt att med bifall till hans begäran för honom utfärda följande betyg.

Mårten Wiberg är enligt skolans handlingar född d. 4 Sept. 1826 uti Wiby af Åhus pastorat och intagen i härvarande Lärdomsskola d. 20 Aug. 1836, hvarest han nu genomgått alla 3 Collegieavdelningarna samt Rectors class och tillbragt i den sistnämnda 6 terminer.

Vid nu med honom vederbörligen anställd offentlig dimissionsexamen har befunnits med afseende på afgång till Universitetet ega följande insigter, neml.:

i Theologie och Kyrkohistoria med beröm godkända,
i Latinska språket med nöje godkända,
i Grekiska d:o med utmärkt beröm godkända,
i Hebreiska d:o Berömliga,
i Lefvande Språk med beröm godkända,
i Matematik med beröm godkända,
i Philosophi med beröm godkända,
i Naturalhistoria med beröm godkända,
i Historia och Geographi med beröm godkända.

Vid fullgörandet af sina yrken har M. Wiberg ådagalagt högst berömlig flit samt för öfrigt i sin lefnad visat utmärkt Berömligt uppförande."*

Detta dimissionsbetyg berättigade till inskrivning vid universitetet, där Martin Wiberg efter avlagda tentamina på hösten samma år undergick studentexamen. Redan efter några månader, den 13 december 1845, avlade han examen stili latini pro exercites med betyget Adprobatum.

Genom sin ovanliga begåvning väckte Martin snart uppmärksamhet även i Lund, där man eljest var ganska bortskämd med begåvningar, och det hände inte så sällan, att de äldre studenterna förevisade honom för

*) Läroverksadjunkten K. G. Edström, som verkställt undersökningen i Kristianstads Läroverks arkiv har meddelat, att "i jämförelse med övriga i volymen inskrivna avgångsbetyg är Martin Wibergs vitsord sällsynt vackra. Endast i några enstaka fall förekommer i fråga om vitsorden för flit och uppförande sådan 'spets' som 'högst' och 'utmärkt'."

nykomna kamrater med orden: "ser du den lille därborta, han med de strålände ögonen. Det är ett snille".

Sedan Martin Wiberg i maj 1849 utgivit och försvarat sin dissertation pro exercitio *) avlade han den 31 maj samma år examen stili latini pro gradu med betyget Cum Laude Adprobatur och den 1 juni 1850 examen philologico — philosophicum med följande betyg:

Pract. philosophie	Adprobatur
Astronomi	Admittitur
Chemi	Cum Adprobatur Admittitur
Orientaliska Språk	Adprobatur
Latinska Språket	Cum eximia laude Adprobatur
Aestetik	Non fine laude Adprobatur
Fysik	Adprobatur
Botanik	Adprobatur
Zoologi	Admittitur
Mathematik	Admittitur
Theor. Philosophie	Cum laude Adprobatur
Grekiska Språket	Non fine laude Adprobatur
Historia	Cum laude Adprobatur

År 1850 utgav Martin Wiberg sin dissertation pro gradu, för vilken han i vanlig ordning responderade, och promoverades vid 24 års ålder till filosofie doktor, vilket för den tiden torde ha varit rekord. Han erhöU också under hand meddelande, att han kunde påräkna docentur i filosofi vid Lunds universitet, vilket erbjudande han dock avböjde för att helt ägna sig åt sina uppfinningar.

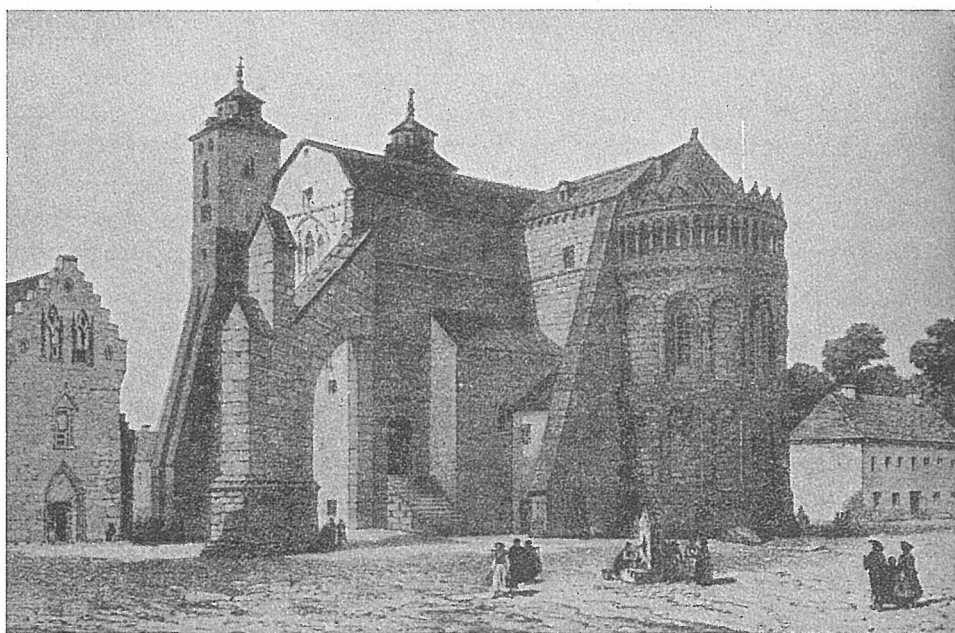
Nu började en tid utmärkt av en ofantlig skapareförmåga, varunder en nästan oöverskådlig mängd uppfinningar och konstruktioner sågo dagen. Martin Wiberg var en teknisk begåvning av ovanligt slag, och flera av hans konstruktioner voro av rent revolutionerande betydelse.

Den uppfinning, som med ett slag gjorde Martin Wiberg berömd, inte endast i Sverige, utan även i utlandet, var räknemaskinen. Konstruerandet av denna torde få anses vara hans betydelsefullaste livsgärning. Denna upp-

*) Intill år 1852, då nya universitetsstatuter fastställdes, gällde för magistergradens erhållande bl. a. att efter avlagda examen theologicum och examen stili pro exercitio skulle utgivas och försvaras en dissertation pro exercitio, varefter avlades examen stili pro gradu och examen rigidum eller rigorosum samt slutligen utgavs och försvarades en dissertation pro gradu. I fråga om båda de nämnda dissertationerna gällde det för den som aspirerade på magistergraden blott att vid disputationens akten respondera för, d. v. s. försvara avhandlingens innehåll. Däremot ålåg det honom icke att författa någon avhandling, utan praxis var att ämnesprofessorn författade och mot viss penningersättning till den blivande magistern överlät avhandlingen, som på den sistnämndes bekostnad trycktes och så av honom vid disputationens akten försvarades, medan författaren såsom praeses från den s. k. övre katedern ledde akten. Under 1800-talets förra hälft var det särskilt vanligt att ämnesläraren författade ett större arbete och efter hand som detta blev färdigt lät doktorander respondera för något mindre parti eller något visst antal sidor.

finning har ju senare utvecklats och räknemaskinen har blivit något, som en modern tidsålders människor svårligen skulle kunna klara sig utan.

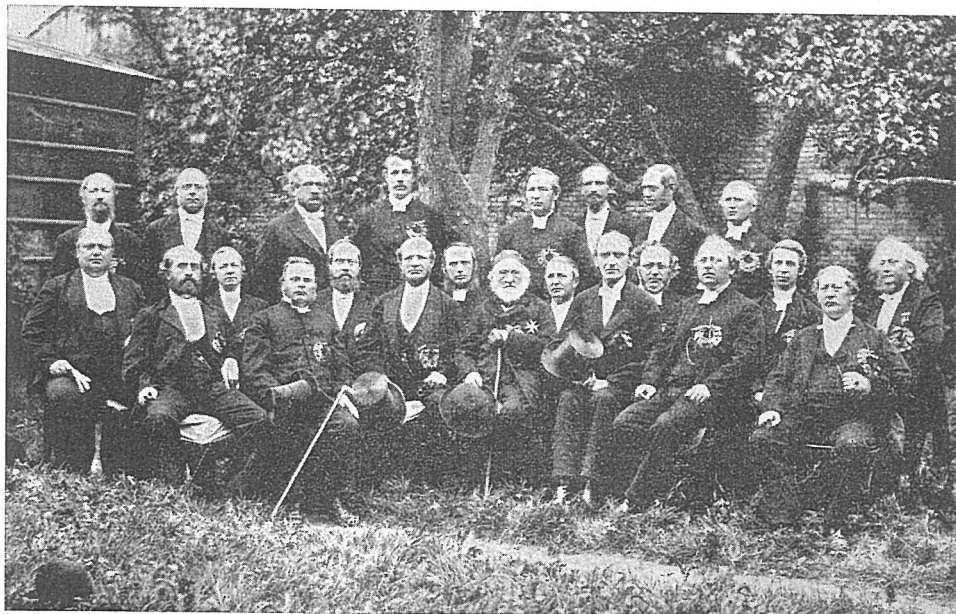
Den praktiska utformningen av den geniala tanken krävde ett oerhört arbete, i vilket Martins tre yngsta bröder deltog. Utom arbete fordrades också pengar, vilka erhöles genom det s. k. Wibergska Tabellbolaget, som bildats på initiativ av dåvarande hertigen av Östergötland, sedermera konung Oscar II, och i vilket flera vetenskapsmän och mecenater ingingo såsom intressenter. Sedan maskinen efter 12 års arbete var utexperimenterad, tilldelades Martin Wiberg år 1860 ett honorarium från de svenska statsmakterna. Vetenskapsakademien hade hos Kungl. Maj:t förordat proposition till riksdagen om ett anslag å kr. 3,000:— såsom ett uttryck för statsmakternas uppskattning av och erkänsla för det för landet värdefulla resultat, som Martin Wiberg hade åstadkommit ifråga om räknemaskinen. Kungl. Maj:t ökade till kr. 5,000:—, men riksdagen beslöt med bifall till en motion att utöka beloppet till kr. 8,000:—. Kejsar Napoleon III av Frankrike, som själv var en framstående matematiker, intresserade sig livligt för denna uppfinning, som av John Ericsson be-tecknades såsom "den största triumf af det mensklige förståndet öfver materien", och mottog i audiens dess upphovsman, som därvid av kejsaren dekorerades med hederslegionen. Något år dessförinnan hade Martin Wiberg erhållit Nordstjärneorden och den danska Dannebrogen.

LUNDS DOMKYRKA PÅ 1840-TALET

Det förefaller väl närmast otroligt, att en man, som ansetts ha en lysande bana som filosof utstakad för sig, i stället blir ett geni på de mekaniska uppfinningarnas område, men Martin Wiberg fullkomligt strödde uppfinningar omkring sig. Han var en mångfrestare av stora mått. En ren tillfällighet var nog för att giva honom idén till en ny konstruktion. I ett sällskap kom någon en gång att nämna huru besvärligt det var att skriva med bläckpennor, eftersom det icke fanns pennor med en mjukhetsgrad, som passade för alla. Ögonblickligen replikerade Martin Wiberg: "gör ett metallskaft, så beskaffat, att nedre delen, pennläget, genom att vara uppskuren i lameller och försedd med en upp- och nedskjutbar ring kan göras mer eller mindre fjädrande, så kan helt visst ändrad fjädering, avvägabragt genom ändrad inställning av ringen, komma samma bläckpenna att förnimmas olika mjuk".

Vid midsommartid 1865 provades Martin Wibergs cigarmaskin, i juli 1866 företogs provkörning med ett lokomotiv, försett med en av honom konstruerad broms och 1868 började hans maskin för tillverkning av tändsticksaskar att användas. Bland de talrika uppfinningarna från denna tid märkes en separator, som under namn Forshaga gräddsättare fick god marknad, samt den ännu använda brevlådan, vilken även antagits i åtskilliga andra länder.

25-ÅRSJUBILEET AV MARTIN WIBERGS DOKTORSPROMOTION

(Martin Wiberg längst till höger på andra bänken. I första radens mitt promotor professor Hill.)

Som alla andra stora genier möttes Martin Wiberg med mycken misstro. I våra dagar verkar det närmast paradoxalt, att man ansåg hans automatgevär vara oanvändbart, emedan ammunitionsåtgången på grund av dess stora eldhastighet blev för stor.

Med stora ekonomiska uppoffringar konstruerade Martin Wiberg en sättmaskin. Underhandlingarna med ett stort engelskt tryckeri om förvärvande av patentet voro i det närmaste slutförda, då tryckeriets arbetare samfällt förklarade, att om maskinen inköptes, skulle följden bli strejk från deras sida på grund av maskinens stora arbetsbesparande egenskaper.

Sedan Martin Wiberg på 1870-talet flyttat till Stockholm, kom han i förbindelse med flera framstående män. Av A. E. Nordenskjöld, som då arbetade på utrustningen för sin upptäcktsfärd, fick han i uppdrag att konstruera en apparat för undersökning av havsbotten. Som följd härav tillkom bottenkrapan, som på grund av sin enkelhet tillvann sig föga förtroende. Emellertid bestod den med glans provet. Vid sin återkomst yttrade Nordenskjöld till uppfinnaren, att apparaten fungerat så förträffligt, att det nästan förargat honom.

Med utgångspunkt från att ljusets inverkan på synsinnets under vissa omständigheter borde kunna åstadkomma lika behagliga sensationer som toner på hörseln fick Martin Wiberg idén till den s. k. färgtonsoperan eller det s. k. spektralinstrumentet. Det färdiga instrumentet skulle ha ungefär samma utseende som ett piano. Genom anslående av olika tangenter skulle olika ljuseffekter framkallas, varvid de olika färgerna skulle erhållas genom ljusets brytning i prismor. Alfred Nobel, som fick kännedom om uppfinningen, förklarade att densamma vore så genial, att han icke nog kunde gratulera dess upphovsman och att han vore villig att ställa kapital till förfogande i och för exploatering av uppfinningen. I och med att Nobel kort därefter avled, gingo planerna om intet.

Martin Wiberg sysselsatte sig också med flygproblemet. I en tid, då ballongen var det enda tänkbara lufttrafikmedlet, var han fast övertygad om riktigheten av principen "tyngre än luften". Vid 77 års ålder erhöll han patent på en "luftmobil, med hvilken man, när den på lämpligt sätt, t. ex. med tillhjälp av en automobil eller annan kraft, en gång blivit igångsatt med tillräckligt stor rörelsehastighet framåt, må utan tillhjälp av ballong färdas i luften". Patentanspråken lydde: "Luftmobil i form av en långsträckt, framtill kilformad låda, försedd med fasta, utstående skärmar och med en behållare för en lätthanterlig vätska, hvilken behållare är medelst ett åt vardera sidan gående rör förenad med tvänne, en på vardera sidan om lådan anbragta kamrar, som baktill sakna vägg och framtill äro försedda med en eller flera öppningar för luftens inströmning och blandning med den lättantändliga vätskan, hvarigenom en explosiv blandning uppkommer, hvars snabbt på hvarandra följande explosioner åstadkommer framdrivandet".

Svar till Edvard af 18/5

TELEPHON: AMT VI, 3564

Berlin, den d. 27. 5. 1896.

Herrn Dr. M. Wiberg
Stockholm

En färgtonopera — det vore läp-
ligt att skaffa ett sådant föi-
slag. Jag anser idén vara utmärkt
genömlig och originell. Du får snart
komma till Stockholm för vi
talar vid den saken.

Med största hälsningar

A. Nobel

Idén är så
smilbring att jag
när kan gratulera
den upphöjningen.

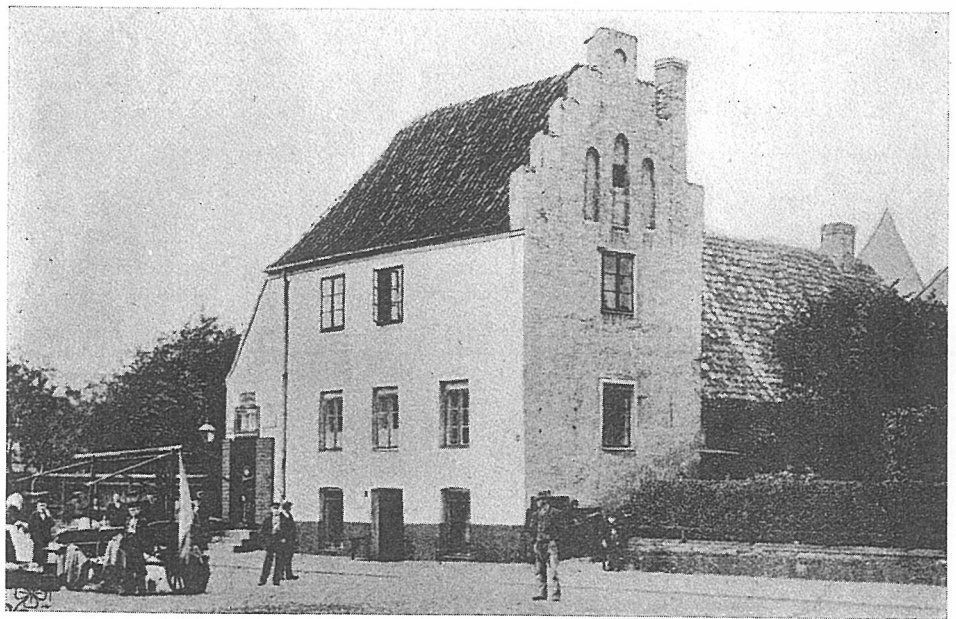
ALFRED NOBELS BREV

till Martin Wiberg angående spektralinstrumentet.

Som den framsynte man Martin Wiberg var sysslade han även med konstruerandet av undervattensbåtar och torpeder, vilkas stora betydelse för försvaret han var fullt på det klara med. Den 25 oktober 1872 innehöll "Svalan, Veckotidning för familjekretsar" följande: "Doktor Wiberg, räknemaskinens med flera andra maskiners uppfinnare, har hittat på "sjelfgående torpedos", så att hädanefter behöva vi icke bråka med några anslag till flotta och skärgårdsartilleri. Vi postera blott några av dessa sjelfgående små helvetesmaskiner längs kusterna. Nalkas en fientlig eskader, går maskinen av sig sjelf ut mot den och spränger den i luften. Det är icke konstigare än så att hädanefter föra krig". De av "Svalan" litet skämtsamt omnämnda "sjelfgående torpedos", voro väl ett slags robot, även om detta ord på den tiden inte var uppfunnet.

Såsom ett belägg för vilken andlig vitalitet och viljestyrka, Martin Wiberg besatt, kan nämnas, att han, sedan han av sin läkare fått veta, att troligen endast några timmar återstode honom av detta livet, sysslade med att konstruera en säng, så beskaffad, att den skulle bereda en sjuk person största möjliga vila.

Trots sitt rastlösa arbete med nykonstruktioner på snart sagt alla områden hade Martin Wiberg tid att ägna sig åt sin stora familj. År 1853 hade han ingått äktenskap med Sofia Knutsson. De nygifta flyttade in i vinkelbyggnaden till det gamla dominikanerklostret vid Svartbrödregatan i Lund, i vars huvudbyggnad hustruns föräldrar bodde. Det var

MARTIN WIBERGS BOSTAD I DOMINIKANERKLOSTRET I LUND

en gammal historisk byggnad, som en gång bebotts av Karl XII. Från den tid, då klostret tjänat sin ursprungliga uppgift, funnos en del gamla målningar med bibliska motiv, av vilka särskilt en, föreställande Jefta, domaren i Israel, ingav barnen sådan skräck, att de helst undveko att gå förbi målningen. Martin Wiberg lät en dansk konstnär renovera målningen, vilken nu förvaras i Kulturhistoriska museet i Lund. Lyckan för de unga makarna blev dock icke långvarig. Redan efter sex år dog hustrun från mannen och fyra små barn. Efter några år gifte Martin Wiberg sig med Wilhelmina Lindskog, "en av de vackra systrarna Lindskog". I detta äktenskap föddes 16 barn. Det berättas, att när den lycklige fadern, den 16 december 1854 tog sin förstfödde son i famnen, han då önskade sig 20 stycken sådana barn. Den bönen blev helt och hållet uppfylld. Av de 20 barnen nådde 17 vuxen ålder.

År 1867 flyttade familjen till Jönköping, där övre våningen i hörnhuset vid Västra Storgatan förhyrdes. I början av 1870-talet bosatte Martin Wiberg sig med sin stora familj i Stockholm.

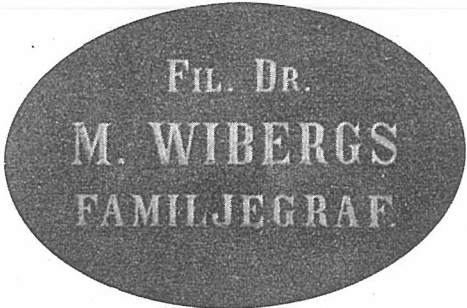
Allt som rörde hushållet och huvudparten av barnens uppfostran föll på "Minas" lott. Hon var en verklig hjälp åt mannen, som var gladlynt och skämtsam, men som vid svårigheter, icke minst av ekonomisk art, lätt blev missmodig. Det var förenat med mycket arbete och krävde stor praktisk duglighet att sköta ett hushåll, som med tiden uppgick till över

VÄSTRA STORGATAN I JÖNKÖPING

Martin Wiberg förhyrde övre våningen i hörnhuset.

20 personer. Det var inte lätt för en tjugoåring att få fyra styvbarn att taga hand om och sedan därtill alla de egna, men Mina Wiberg hade en plikttrohet, som ej avskräcktes av några svårigheter. Hon var outtröttlig i arbete, först uppe och sist i säng. Att sörja för man och barn på bästa sätt var hennes strävan och däri såg hon sin uppgift i livet, i vilken hon också fann sin glädje och lycka. Hon hade sin mans odelade förtroende i både goda och mindre goda tider och när hon i april 1905 gick bort, var det en förlust, som Martin Wiberg aldrig repade sig efter. Hon hade, som han själv vid jordfästningen uttryckte det, i hemmen i Lund, Jönköping och Stockholm varit hans lilla solstråle. Han följde henne också åtta månader senare. Såsom de följts åt i livet i mer än fyrtio år, fingo de även följa varandra i döden.

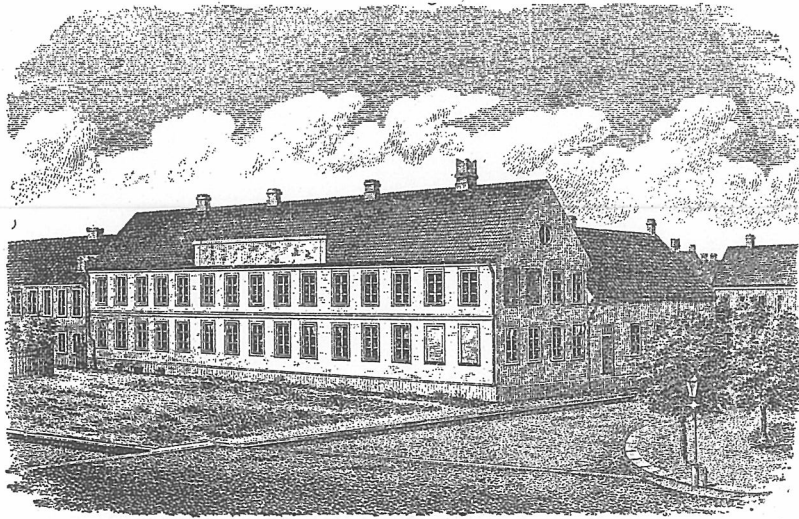

FIL. DR.
M. WIBERGS
FAMILJEGRAF

KRISTIANSTADS ALLMÄNNA LÄROVERK.

Av läroverksadjunkten K. G. Edström.

I fundationsbrevet för staden Kristianstad av den 22 maj 1614 utlovade **Kristian IV**, att "saa snart forskrefne öe (Allö) blifwer med bygning forbedret och borgere der at bo indrager, skal och worde en schole der bygt och anret, hworudi ungdomen kan blifwe optuchtet och udi bogelige konster forbedret".

HERTIG CARLS SKOLA

Skolan var i gång redan år 1617, flyttad från den nedbrända staden Wä. Dess första lokal var ett korsvirkeshus, som hämtats från Åhus. Därifrån togs även dess förste "Scholemester" eller rektor. Under kyrkobyggandet fick huset tjänstgöra även som gudstjänstlokal. För skoländamål var det mindre lämpligt, men måste användas till år 1686.

Redan efter ett år var dock skolan utan lärare. Rektorn hade befordrats på annat håll, och kollegan hade av lensmanden **Otto Marsvin** beordrats till lärare för hans barn. Det blev emellertid biskopsvisitation, och normal ordning återställdes. Skolan fick ny rektor, och arbetet sköttes mönstergillt. Snart måste lärarepersonalen ökas, och den bestod sedan i över tvåhundra år av rektor och tre lärare eller hörare (på danska hörer).

På tillskyndan av magistraten och med hyresunderstöd av staden anställdes år 1688 en infödd tysk lärare för att privat undervisa borgerskapets barn "i tyska språket med läsande, skrivande och räknande". Befattningen behölls allt framgent under namn av räknemästare.

I läroverkets arkiv finns förvarad en handskreven volym "Christianstads Schole-Bok". Titelbladet har följande lydelse: **Tempora Tempore Tempera.** *) **Ernestus Ernestus B. (adenius) 1650.** En därunder gjord senare anteckning upplyser, att denne Ernst Ernstsson Baden uppgivne år varit rektor vid skolan.

Nämnda värdefulla urkund innehåller bland mycket annat en tablå över "Hela Scholae Staatens Aflöning och Disciplarnes Pension och Stipendier", upptecknad år 1752 av **Christian Lunell.** Denne var under 40 år lärdomsskolans rektor (1752—1792). Han blev titulerad professor och för sina nationalekonomiska förtjänster tilldelades han av Kungl. Maj:ts direktörs namn "med heder och rang som borgmästare". Han anlade på egen bekostnad vid skolan en botanisk trädgård med "allehanda nyttiga färgegräs". På stadens mark utplanterade han 80,000 vita mullbärsträd, som han uppdragit, och skänkte större delen till länets invånare.

Enligt tidens lönesystem utgick lärarepersonalens avlöning i kontant lön, naturaförmåner av spannmål (kyrkotionde, helgonskyld) samt andel i kors, diskant och likpenningar. Helgonskyld var en från katolska tiden i de förra danska provinserna Skåne, Blekinge och Halland utgående skatt till prästerskap och klockare. Till skolan i Kristianstad skulle spannmål lämnas av angränsande socknar inom två mils avstånd från staden. Korpengarna voro avgifter för skolungdomens sång vid gudstjänsten. Diskantpengarna kallades de gåvor, som skolgossarna erhö, när de Martini, jul och trettondedags afton vandrade omkring i staden och sjöngo framför husen. Likpengar slutligen erhöles som ersättning för sång och musik vid begravningar. Under den första tiden ingick i rektors avlöning bl. a. kostdagar, som sedan ändrades till kostpengar.

Efter ovannämnda tablå ter sig skolans avlöningsstat i sammandrag på följande sätt.

Rektors spannmålslö, inberäknat "Augmenterad Kyrckio-Tionde", utgjorde 20 tunnor och 4 skäppor råg, 58 tunnor 3 skäppor korn. I konstanter uppbar han av staden som lön 12 daler och kostpengar 80 daler, av korpengar 6 daler 16 öre, vedpengar 15 daler, tillsammans 113 daler 16 öre s. m. Dessutom skulle han ha hälften av diskantpengarna och likpengarna samt hela klockareinkomsten av Everöd och Sönnarslöv efter avdrag av en bestämd del till avlöning åt den, som skötte tjänsten.

Collega 3^{tiae} classis uppbar i klockare helgonskyld 41 tunnor 3 1/2 skäppa korn. Vid denna uppgift står tillfogat: "Uppbärer igenom en utskickad gässe offret i Åsum och Skiepparlöv på de tre store högtids dagar Jul, Påsk och Pinges, hinner aldrig högst till 24 öre s. m. Har och efter gammalt bruk igenom utsände gässar rättighet at i dimbelveckan i desse förenämnde församlingar uptaga Påske-ägg, per fas et nefas fås aldrig högst

*) Kan översättas med: Ordna Dina angelägenheter i rätt tid.

Tio Tiog passera Tullfrie". I kyrkotionde fick han 3 tunnor 4 skäppor råg, 1 tunna 4 skäppor korn, av korpengar 2 daler, vedpengar 7 daler 16 öre summa 9 daler 16 öre s. m.

Collega 2^{dae} classis erhöll utom klockare helgonskyld och kyrkotionde 3 lispund smör från tre hemman i Filckestads socken. Av skolföreståndaren skulle i korn och vedpengar erhållas sammanlagt 9 daler 16 öre s. m.

Collega 1^{mae} classis hade ungefär samma inkomst som föregående, fränsett smöret.

Denna lönestat kvarstod i huvudsak oförändrad från skolans början ända in på 1800-talet. Lärarepersonalens lönevillkor voro som synes ej särdeles lysande.

Vid denna tid avfordrades nytillträdande lärare tjänsteed. Formuläret för rektor avfattat på latin, för kollegorna på modersmålet finns antecknat i scholeboken.

Till skolhusens uppehållande, skolans och vaktmästarnas ved och korpengar uppbar rektor i helgonskyld från en mängd socknar 19 tunnor 1 1/2 skäppa korn.

Medlen till disciplarnas årliga "pension" eller underhåll utgjordes av helgonskyldsspannmål från socknar i Willands, Gärds och Ö. Göinge. Spannmålen skulle levereras varje år den 13 december.

Av diskantpengar skulle "för tillställningar af musiquen Mårtens, Jule och Trettonde dags aftnar uppbäras 18 daler s. m. för sång och musique vid begrafningar lika med en Collega, så länge Cantors syslan ej med något Collegat är förbunden".

I diskantpengar inflöto år 1753 på trettondedagsafton 42 daler 4 öre, Mårtensafton 52 daler 6 öre och julafton 40 daler. Vid dessa belopp stannade inkomsten vanligen under 1700-talet. År 1763 skedde en ökning. På trettondedagsafton insjöngs 70 daler 10 öre och på Mårtensafton 112 daler 11 öre. Rektor Lunell har vidfogat en förklaring. "Denna ansenliga tillökning härrörer deraf, at tvänne Herrar Officerare, Överts Liutenant, Baron Mörner, och Liutenant Plomgren hade på Stadens Rådhus anställt Baal, och som Scholen då sjöng för hedervärda sällskapet, skiedde, besynnerligen igenom Herr Tull-Inspectören Raschs bemedlande, ett sammanskott af 50 daler s. m. Dett öfrige blef gifvet af invånarne i staden. Således gaf vår Herre mig förunderligen igien, hvad jag under min siukdom utgifvit til medici och medicamenter. Scholen har igenom umgång Högtids aftnarne, under ellofva års tid uppburit 1770 daler 31 öre s. m. Detta anföres, at Efterkommanderne måge se, om inkomsterne af eller tiltaga." De tilltogo. Visserligen höllo sig beloppen under följande decennier vid omkring 50 daler för varje afton, men efter 1780 skedde en ökning till inemot 100 daler, och efter 1795 understeg inkomsten ej denna

summa. År 1812, då diskantpengar för sista gången upptogs i Kristianstad, var inkomsten trettondedagsafton 237 daler s. m.

År 1686 hade staden fått ett nytt skolhus, som var i bruk under hela 1700-talet och ett stycke in på 1800-talet, ehuru det länge varit föga lämpat för sitt ändamål. Men varken staden eller stiftet ville bidra till att avhjälpa bristerna. Från år 1812 voro skollocalerna obrukbara. Förhållandena vid början av 1820-talet beskrivas sålunda: "Skolhuset var alldeles förfallet, och för de flesta av fönstren voro bräder spikade. Rektorsbostället hade stått obebott sedan professor Ståhl derifrån afflyttade (1812). I en liten flygelbyggnad funnos tre boningslägenheter för kollegorna, innehållande hvardera två små rum och kök. Dessa stodo äfven obebodda, så att hela skolhuset liknade ett röfvarnäste". Man hade för att nödtorftigt kunna uppehålla undervisningen fått skaffa rum ute i staden, delvis i rådhuset.

Lärdomsskolan hade visserligen utmärkta rektorer, bl. a. **Johan Petter Hansson**, förut docent i historia vid Lunds universitet, men då arbetet måste bedrivas under så otillfredsställande förhållanden, invercade detta menligt på skolans anseende. Lärjungeantalet, som 1698 var 82, sjönk visserligen under den följande krigstiden, så att det år 1718 uppgick till endast 36, men steg sedan så småningom, tills det i början av 1820-talet åter var nere i 30.

HERTIG CARLS SKOLA OCH TREFALDIGHETSKYRKAN

De i skolan intagna utgjordes vid denna tid till större delen av sådana lärjungar, "som behövde stipendier". Förmögnare föräldrar underlätto att inskriva sina barn i den publika skolan, men de lätto dem väl undervisas där av skolans lärare mot privat ersättning. Detta missförhållande undanröjdes av rektor Hansson, och även lokalfrågan fördes med hjälp av den år 1830 bildade skolföreningen allt närmare sin lösning. År 1832 erhöles med Kungl. Maj:ts tillstånd ett anslag å 3,000 rdr och ett lån å 5,000 rdr ur stiftets byggnadskassa. Därjämte insamlades enskilt över 3,000 rdr. Därigenom kunde man på den gamla tomten i närheten av kyrkan få till stånd ett för sin tid ändamålsenligt skolhus, den s. k. Hertig Carls skola, som av biskop **Wilhelm Faxe** högtidligen invigdes den 3 maj 1835 — på dåvarande Skånehertigens födelsedag.

I huset fanns jämväl bostadslägenhet för de tre lärarna. Däri inrymdes även en "allmän barnskola" eller folkskola och en på rektor Böklins initiativ år 1836 upprättad borgarskola, som skulle utgöra en praktisk fortsättning av folkskolan.

Det var alltså i detta nya hus, som Märten Wiberg den 20 augusti 1836 inträdde som lärjunge och tillbragte sina nio studieår vid Kristianstads lärdomsskola. Höstterminen 1836 hade skolan 84 elever, därav 35 i första klassen.

Under 1830- och 1840-talen omfattade skolan fyra klasser, av vilka den fjärde eller högsta kallades Rektors klass. Läroämnenä i denna senare voro teologi och kyrkohistoria, latin, grekiska, hebreiska (de tre sista terminerna), levande språk, matematik, filosofi, naturalhistoria, historia och geografi. Den ordinarie skoltiden var fyra terminer i vardera av de tre första klasserna och sex terminer i rektorsklassen. En lärjunge, som genomgått sista klassen med godkänd avgångsexamen, kunde dimitteras till akademien.

Rektor vid denna tid (1832—1843) var den framstående skolmannen och fint bildade humanisten **Per Johan Böklin**. Läroverket fick under hans rektorstid icke endast ett nytt hus. Det genomgick även en inre renässans. År 1843 tillträdde han kyrkoherdebefattningen i Köpinge och Lyngsjö. Till hans efterträdare utnämndes adjunkten vid Lunds katedralskola **N. Th. Simonsson**, rektor 1843—1861.

Enligt 1820 års skolordning skulle apologistklassen skiljas från lärdomsskolan och särskilda apologistskolor upprättas. I Kristianstad kom en sådan till stånd först år 1840. Handlanden **J. H. Dahl** hade nämligen i testamente av den 21 juni 1835 stiftat en fond till upprättande av en med stadens lärdomsskola förenad lärokurs i levande språk och räkning som huvudämnen, avsedd för sådana obemedlade stadens ynglingar, vilka ägna sig åt näringarna. Den med stöd av dessa medel inrättade skolan kallades **Dahlska apologistskolan**. Den blev nära ansluten till lärdoms-

skolan. Gällande läroverksförfattningar i fråga om undervisning och disciplin tillämpades. Undervisningen bestreds av två lärare, som utnämndes av domkapitlet. De hade säte och stämma i lärarekollegiet. När skolan med vårterminen 1840 började sin verksamhet, inskrevs den 20 januari 24 elever, varav 8 kommo från lärdomsskolan, 13 från "allmänna barnskolan", 2 från garnisonsskolan i Kristianstad och 1 från privat undervisning. Under närmast följande månader inskrevos ytterligare 15 lärjungar, så att hela antalet vid höstterminens början utgjorde 39 lärjungar.

Den Dahlska apologistfonden, som från början utgjorde omkring 20,000 rdr b:o, har efter apologistskolornas upphörande 1849 haft skiftande öden. Enligt Kungl. Maj:ts bestämmande förvaltas den av högre allmänna läroverkets kollegium. Sedan år 1923 ha intill nio tiondedelar av dess räntemedel utgått som bidrag till den avdelning av Kristianstads högre folkskolor (J. H. Dahls läroanstalt), som meddelar teknisk undervisning för gossar. Den 1 juli 1943 uppgick fondens behållning till i runt tal 273,000 kronor.

Kristianstads lärdomsskola blev år 1858 ett **högre allmänt läroverk** med åtta klasser och ämneslärare i alla utom de två lägsta. Vårterminen 1864 avlades studentexamen för första gången vid läroverket.

Den första tryckta terminskatalogen utgavs för vårterminen 1860, och med vårterminen 1861 trycktes katalogerna regelbundet för att utdelas varje termin. År 1865 infördes rubriken "Bostad". Under tiden vårterminen 1870—vårterminen 1899 utgick ur katalogen "Fadern" men infördes åter höstterminen 1899 för att definitivt uteslutas från och med höstterminen 1933.

Det starkt växande lärjungeantalet, som 1867 stigit till 341, gjorde lokalfrågan åter brännande. Förhållandena började likna tillståndet på 1820-talet. Efter mångåriga förberedelser kunde för en kostnad av 220,000 kr. uppföras en ny större läroverksbyggnad med gymnastikflygel å tvenne tomter söder om residenset, de nuvarande byggnaderna, som den 10 december 1875 invigdes av biskop **Wilhelm Flensburg**.

Rektorer under denna period voro **Samuel Gustaf Cavallin** (1861—1870) och **Nils Ehrnberg** (1870—1899).

Under **Bengt Jakobsson Bergqvists** rektorstid (1899—1904) uppfördes 1901 den västra flygelbyggnaden, innehållande bostad och expeditiionslokal för rektor, lokaler för bibliotek och lärjungeföreningar samt vaktmästarebostad. Huvudbyggnaden utökades med en tredje våning 1915, då **Nils Waldemar Ekedahl** var rektor (1904—1917). Åren 1931 och 1935 uppfördes med kommunalt anslag tillbyggnader å båda gavlarna. Rektor var **Birger Sjövall** (1920—1935). Sedan vårterminen 1936 är **Per Erik Martens** läroverkets rektor. Utvecklingen har medfört allt större krav på ökat utrymme vid undervisningen såväl i läro- som övningsämnen, och nya byggnadsplaner äro föremål för behandling.

Några stickprov ur terminskatalogerna kunna belysa läroverkets tillväxt efter 1875. Höstterminen detta år var antalet lärjungar 278. Talet 300 överskreds varaktigt höstterminen 1899. Läsåret 1900—1901 blev läroverket fullständigt även på reallinjen och hade då 308 lärjungar. Höstterminen 1923, då kvinnliga lärjungar fingo tillträde till gymnasiet, var antalet 500, därav 16 kvinnliga, och höstterminen 1928, då läroverket blev fullständigt samläroverk, så att även realskolan blev tillgänglig för flickor, fanns det 426 lärjungar, därav 38 kvinnliga. Läsåret 1942—1943 uppnåddes hittills högsta lärjungeantalet med 727 lärjungar, varav 297 voro kvinnliga.

Högre allmänna läroverket i Kristianstad är för närvarande organiserat som ett samläroverk, omfattande femårig realskola, med parallellavdelningar, fyraårig realskola, fyraårigt latinynasium (som från och med läsåret 1944—1945 skall successivt avvecklas) och treårigt latin- och realgymnasium, inalles omfattande 28 avdelningar med 694 lärjungar, därav 278 kvinnliga.

Enligt katalogen för höstterminen 1943 utgjordes lärarekåren vid läroverket av rektor, 7 lektorer, 14 adjunkter (4 kvinnliga), 2 ämneslärarinnor, 4 övningslärare (1 kvinnlig), 2 extra ordinarie adjunkter (1 kvinnlig), 2 extra ordinarie lärare i övningsämnen (kvinnliga), 5 extra adjunkter (1 kvinnlig), 1 biträdande lärare i läroämnena (kvinnlig), 1 extra lärare i övningsämnen (kvinnlig), 1 timlärare i läroämnena (kvinnlig) och 1 timlärare i övningsämnen.

En lektor och tre adjunkter hade förordnande som rektorer vid allmänna läroverk, en adjunkt och en eo adjunkt voro tjänstlediga.

Vid läroverket finnas förutom läkare och bibliotekarie två vaktmästare.

Många namn av högt förtjänta lärare under tidernas lopp kunde nämnas, likaså av lärjungar, som gjort läroverket heder och sitt namn berömt, men utrymmet tillåter ej.

Med avseende på stipendiedonationer intager Kristianstads läroverk ett av de främsta rummen bland rikets läroverk. Redan från början hade skolan en del smärre donationer, några som arv från skolorna i Wä och Åhus. År 1586 hade Henrik Brahe och Lena Thott donerat medel till understöd. Fonden benämnes nu Ramelska stipendiefonden och har ett kapital på 750 kr. År 1725 erhöll skolan av inspektoren C. M. Roldh 1,200 daler s. m. till en stipendiefond, som i nutida mynt uppgår till 850 kr. Läroverkets största fond, Dahlska apologistfonden, är redan omnämnd. I samband med läroverkshusets tillkomst stiftades "1875 års fond". Under årens lopp ha tillkommit en hel rad donationer, somliga av icke obetydliga belopp. Hittills största utgående belöning är adjunkt Per Johnssons abiturientstipendium, stiftat år 1918. Av donationsmedel ägde läroverket, förutom Dahlska fonden, den 1 juli 1943 nära 246,000 kronor, fördelade

på 46 stipendier och premiefonder. Läsåret 1941—1942 utdelades i stipendier 7,835 kronor åt 63 lärjungar, i premier och understöd 2,440 kronor åt 172 lärjungar.

Vid läroverket äro tio lärjungeföreningar verksamma. Äldst är den litterära gymnastiföreningen Athenaeum, stiftad år 1864.

DE LUDO SCACCHORUM
SEU
**DE MORIBUS HOMINUM ET OFFICIIS NOBILIUM AC
POPULARIUM.**

POËMA SUECANUM VETUSTUM.
E CODICE MANUSCRIPTO BIBLIOTH. REG. UNIVERSITATIS
HAVN. NUNC PRIMUM EDITUM.

QUOD

CONSENSU AMPL. ORD. PHIL. LUND.

P. P.

ERNESTUS RIETZ

ET

MARTINUS WIBERG,
SCANUS.

IN ACADEMIA CAROLINA DIE XXIV MARTII MDCCCXLIX.

IV.

LUNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.
MDCCCXLIX.

Theses Respondentis.

I.

De significatione vocabuli suo-gothici *Asikkia* inter lexicographos nostros summa fuit dissensio. *Ihre* derivat h. v. ab *As*, communi Deorum nomine, et *ecka*, transvectio, quum crediderit olim vulgus fatuum, Thorum dum tonat, curru suo quatere Olympum. Verba "*Asikkia elder*", quæ occurrunt in Lege Westrogoth. (Forn. B. 6: 1); ita explicant *Stjernhjelm*, *Loccenius* et *Verelius*, ut "ignem sine culpa" denotet (ab *a* privativo et *sak*, culpa). *E. S. Bring*, V. Cl., e contrario suspicatur h. v. "potius forte pestem vel morbum epidemicum, ut *asyn* pro *syn*" exprimere. *Asikkia* autem significat fulmen, tonitrum (*aska*). Rem sese ita habere, ex aliis locis patet, quibus h. v. occurrit. Cfr. *Scriptt. Suecici medii ævi*, ed. Rietz, T. I. p. 272, ubi hæc leguntur verba: *asikkia elder oc bolder i hymelen*; T. II. p. 100: *asikkionna röst*. — Ad derivationem etymologicam hujus vocis illustrandam, aliud vocabulum conspiciamus. In vetusto Cod. MS. Lincopensi ("Svenska Predikningar från Medeltiden", n:o LIX. p. 160) dicitur: "*kom eth stort toraakt oc liongeller oc slo nidher halfth tornith*". Vocabulum *Toraakt* deducendum est a *Thor* et *aakt*, transvectio, quasi *Thorsåkning*. Satis cognitum est, deum Thor antiquissimis temporibus *Auka-Thor* esse appellatum.

II.

Pectus non facit theologum.

hon hafde een kniff vndher sit sköt
 hon stak sik ginom hon dödhin löt
 swa togho the then samma kniff
 som stod ginom hennes lifff

705 ok slogo keysarens son j hæl
 som henne gjorde then oskæl
 ok driffwo hans fadhër vt aff rom
 swa at aldrig han ther ather kom
 mz alt hans slækte ok hans frendher

710 wart han wt aff rom sendher

De modestia regine

Een ffrw skal haffwa al wara sidher
 ok blyghet skal klæda hennes lidher
 Thy strax een quinna blyghet mister
 höwidzshet strax henne bristher

715 Simachus lot os forsta

aff ædela quinnor ok sæger saa
 then som ær höwisk j sina hoga
 aff blyghet skal hennes ennes loga
 aff alla kropsins dæglikhet

720 mest tha skiner blyglikhet

en quinna ær opta hallen kær
 ffor blyga opsyn bade her ok ther
 Ær blygd enom manne en god tera
 quinnomen ær hon halffwa mera

725 ith toktelikt ænlit gör henne leff

högferd gör henne j dygdom skeff
 hon skal ok wara som ith lam
 jngom manne göra gram
 haffwer hon barn som henne ær kæra

Codices Orientales

Bibliothecæ

Regiæ Universitatis Lundensis.

Dissertatio,

ejus partem primam,

Consensu Ampliss. Ordinis Philosophorum,

Præside

CAROLO JOH. TORNBORG,

L. L. O. O. Professore,

Pro Gradu Philosophico

P. P.

MARTINUS WIBERG,

Scanus.

In Academia Carolina die XIII Junii MDCCL.

H. a. m. s.

Lundæ,

typis Berlingianis,

MDCCL.

Index.

- Codex encyclopædius* III, 3.
Codex grammaticus I.
Codex rhetoricus II.
Codices anthologici et philologici III. IV. V. VI. VII.
Codex gnomicus VIII.
Codices poëtici IX. X.
Codices historici XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII. XVIII.
Codex astronomicus XIX.
Codices de historia naturali XX. XXI.
Codices philosophici XXII. XXIII. XXIV.
Codices corani XXV. XXVI. XXVII.
Codices precesiones et magica continentis XXVIII. XXIX. XXX. XXXI.
Codex de doctrina fidei XXXII.
Codices juridici XXXIII. XXXIV. XXXV.
Codex theosophicus XXXVI.
Codices hebræi XXXVII. XXXVIII. XXXIX. XL. XLI. XLII. XLIII.
Codices syriaci XLIV. XLV. XLVI. XLVII. XLVIII. XLIX.
Codex sabæus L.
-

XXIII.

مختصر الشامل لمطول الكامل لقاضي القضاة البساطي

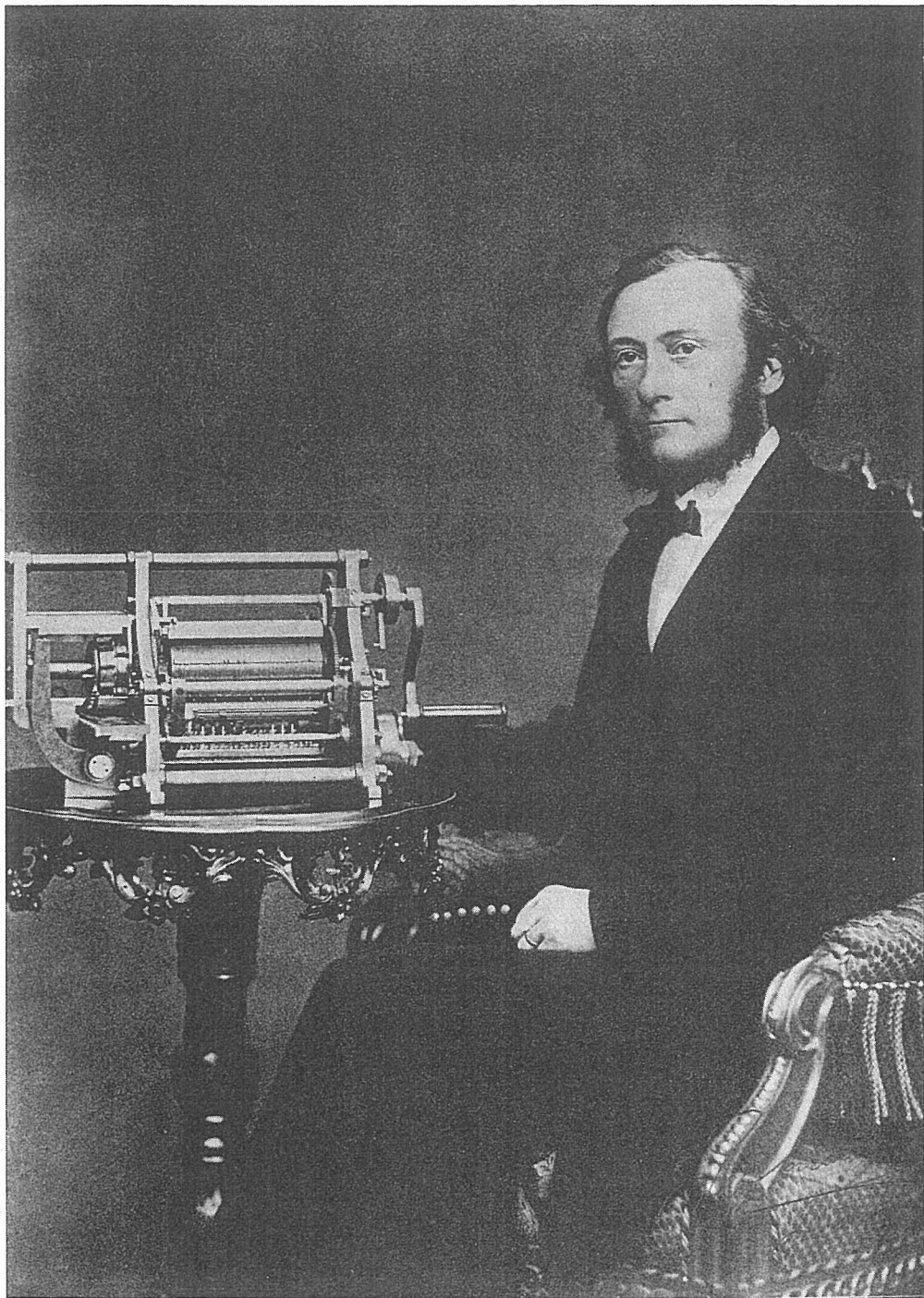
Epitome libri universalis in habenam (?) operis perfecti, quod el-Besati iudex summus conscripsit. Compendium est dialecticæ, s. kalam, id quod jam ab exordio videre licet: من بعد فله لما ارتفع اول علم الكلام: In quinque libros, divisum est: primus, de existentiâ creatoris optimi maximi et iis, quæ inde profisciscuntur, secundus, fol. 7. de rebus creatis (?) et quæ eo pertinent; tertius, fol. 19 v. de attributis et iis, quæ ad ea sese referunt; quartus, fol. 52 v. de actionibus et iis, quæ eo pertinent, et quintus, fol. 72 v. de animabus et iis, quæ cum his conjunctæ sunt. Inscriptio, quam dedi, in prima pagina manu et recentiore et ab ea, quæ reliqua scripserit, valde dissimili exarata, exstat. Ni valde fallor exemplar est autographum. Ubique voces et sententias inductas, correctiones in textu et in margine adjectas, scholia et lemmata subinde addita observavi. In fine insuper legitur hæc nota, valde festinanter scripta ideoque lectu perquam difficilis: علقه لنفسه فقير رحمه ربه محمد بن علي الأمدى من ثلث عشر جمادى الآخرة سنة ثمانمائة. In suum usum hæc notavit Muhammed ben-Ali-el Amidi, clementiæ divinæ egenus, die 12-a Djumadæ posterioris, anno 800 [1397].

Codex arabicus in quarto minori chartæ orient. crassæ foll. 83, versuum 19, char. neskhi mediocri parum eleganter descriptus. In collectione Sparwenfeldii n. 6 habet. [L. O. 20].

XXIV.

حاشية شرح الموقف للسيد علي الركابي السازندراني

Notæ in Commentarium Mevafiqi, quem scripsit Sejjid Ali el-Rikabi el-Mazenderani (vel el-Khorasani ut in præfamine est),

MARTIN WIBERG MED RÄKNEMASKINEN

Rikets Ständers skrivelse n:r 129 vid 1859/1860 års riksdag.

N:o 129

Uppläst och godkänt hos Ridd. och Adeln den 15 Sept. 1860.

Preste-Ståndet	”	”	”	”
Borgare-Ståndet	”	”	”	”
Bonde-Ståndet	”	”	”	”

Rikets Ständers underdåniga Skrifvelse, angående beviljadt anslag till Magister M. Wiberg, såsom honorarium för en af honom uppfunnen räknemaskin m. m.

(Stats-Utsk: Utlåtande n:o 169.)

S. A. K.

Uti en den 30 Mars innevarande år till Rikets Ständer aflåten nådig Proposition har E. K. Maj:t behagat meddela, hurusom Vetenskaps-Akademien hos E. K. Maj:t i underdånighet anmält, att, sedan för Akademien blifvit förevisad en af Magister M. Wiberg uppfunnen räknemaskin, hvilken, af olika konstruktion med den Scheutziska, förrättade samma arbete med lika fullständighet som denna men intoge betydligt mindre rum och kunde försäljas till vida lägre pris, hvarigenom den kunde blifva allmänare tillgänglig, Akademien bland sine sakkunnige ledamöter utsett en Kommitté att i ämnet afgiva betänkande, samt att vid den noggranna undersökning, den af Magister Wiberg uppfunna räknemaskinen sålunda underkastats, det blifvit bekräftadt, att densamma icke blott med lika fullständighet, som den Scheutziska, uppfyllde det hufvudsakliga ändamålet, att med ofelbarhet utföra interpolationsräkningar, utan ock i ofvan omnämda hänseende bildade ett ej ovigtigt framsteg; och har med afseende af vad sålunda och i öfrigt upplyst och anført blifvit, E. K. Maj:t funnit Magister Wiberg synnerligen förtjent af ett offentligt understöd, hvilket af Vetenskaps-Akademien föreslaget till 3,000 R:dr, E. K. Maj:t ansett lämpligen böra bestämmas så högt, att det icke blott utgjorde en ersättning för Wibergs redan hafde eller för utvecklingen af hans sinnrika uppfinning ytterligare nödige kostnader, utan jemväl satte honom i tillfälle att åtminstone under någon tid ostört egna sig åt detta för vetenskapen viktiga arbete; hvadan E. K. Maj:t föreslagit Rikets Ständer att åt Magister Wiberg bevilja ett anslag af 5,000 R:dr R:mt, såsom honorarium för den af honom uppfunna räknemaskinen.

Efter emottagandet af denna nådiga Proposition, hafva Rikets Ständer tillika inhemtat, att Magister Wiberg sedermera, i följd af åtskilliga utaf honom gjorda försök att i Guttapercha sterotypa och dermed till trycket befördra några med hans räknemaskin uträknade räntetabeller i och för

sin uppfinning ytterligare fått vidkännas så betydliga omkostnader, att han numera icke kunde anses genom det för honom af E. K. Maj:t i nåder föreslagna honorarium blifva satt i tillfälle att genomföra den uttänkta planen för räknemaskinens förenklande; med anledning hvaraf hos Rikets Ständer blifvit hemställt, att berörda honorarium måtte höjas till 8,000 R:dr; och då, enligt hvad de denna fråga rörande handlingar utvisa, Wiberg helt och hållet saknar egna tillgångar, samt han, som, enligt sakkunnigas omdöme visat sig ega sällsynta mekaniska anlag, genom omfördelade uppfinning förvärfvat sig grundade anspråk på någon erkänsla från det allmännas sida, hafva Rikets Ständer, som ansett ofvanberörda af E. K. Maj:t föreslagna belopp icke blifva tillräckligt att både betäcka de omkostnader, han för sina uppfinningar redan haft, och på samma gång utgöra ett understöd för vidare sträfvanden i samma riktning, pröfvat skäligt att å Riksgäldskontoret anvisa den sednast ifrågakända summan, eller 8,000 R:dr R:mt, att såsom honorarium bemälde Wiberg tilldelas.

Hvilket, med anledning af E. K. Maj:ts nådiga Proposition, Rikets Ständer få i underdånighet tillkännagifva; framhårdande etc.

Stockholm den 15 September 1860.

H. Reuterdahl

Nils Persson

G. A. Sparre

G. F. Asker

INSTITUT IMPÉRIAL DE FRANCE.

ACADÉMIE DES SCIENCES.

Extrait des *Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences*, tome LVI,
séance du 23 février 1863.

RAPPORT

Sur la Machine à calculer présentée par M. WIBERG.

Commissaires, MM. Mathieu, Chasles, Delaunay rapporteur.

• La machine présentée à l'Académie par M. Wiberg a pour objet de calculer et d'imprimer en même temps des Tables numériques fournissant les valeurs successives d'une même fonction.

» Pour bien faire comprendre la nature des opérations que cette machine effectue, considérons les nombres $y_0, y_1, y_2, y_3, \dots$, qui doivent être écrits à la suite les uns des autres dans la Table que l'on veut construire. Prenons les différences premières de ces nombres

$$\Delta y_0 = y_1 - y_0, \quad \Delta y_1 = y_2 - y_1, \quad \Delta y_2 = y_3 - y_2, \dots;$$

puis les différences secondes

$$\Delta^2 y_0 = \Delta y_1 - \Delta y_0, \quad \Delta^2 y_1 = \Delta y_2 - \Delta y_1, \quad \Delta^2 y_2 = \Delta y_3 - \Delta y_2, \dots;$$

et ainsi de suite, jusqu'aux différences quatrièmes que nous supposons avoir toutes la même valeur. Nous pourrons, à l'aide de ces divers nombres, former le tableau suivant :

y_0	Δy_0	$\Delta^2 y_0$	$\Delta^3 y_0$	$\Delta^4 y_0$
y_1	Δy_1	$\Delta^2 y_1$	$\Delta^3 y_1$	$\Delta^4 y_1$
y_2	Δy_2	$\Delta^2 y_2$	$\Delta^3 y_2$	$\Delta^4 y_2$
y_3	Δy_3	$\Delta^2 y_3$	$\Delta^3 y_3$	$\Delta^4 y_3$
y_4	Δy_4	$\Delta^2 y_4$	$\Delta^3 y_4$	$\Delta^4 y_4$
.....				
.....				

D'après la définition même des différences, il est facile de voir que chacun des nombres de ce tableau peut s'obtenir en ajoutant au nombre situé immédiatement au-dessus le nombre placé à la droite de ce dernier. Ainsi $\Delta^2 y_2$

D.

I

Martin Wiberg till brodern Truls Wiberg:

Broder!

Hvar god och försegla medföljande bref och skicka dem till adressaterna. Robert Dicksons får visst adresseras Moholm, Fimmerstad, men som jag ej är riktigt säker derpå, torde du vara god göra dig underrättad derom.

Hinner ej mer i dag.

Vännen och brodern

M. Wiberg

Lund d. 17 nov. —63.

Har du fått någon räkning från Hedlund så sänd mig samma. Helsing från Jöns och Pehr.

Broder!

Tack för besväret med circularbrevfvens kringskickande. Förstår ej att ingenting afhörts från Carnegie. Träffar du Hedlund, kan du be honom höra efter hvad anledningen, likväl endast om han händelsevis träffar Consul Ekman. — Jag skall dessutom en av dagarne skriva till Hedlund. —

Låt mig veta hur mycket du kan behöfva för att få dina affärer i ordning.

Hvad angår Andersinska affären, så kan du säga dem, att några aktiebref ej komma att utdelas förrän andra inbetalningen å aktierna blir gjord, d. v. s. 5 eller 6 månader härefter. Förr kan således ingenting göras vid den saken.

Jag skall dessutom innan kort skriva till B. Andersin och göra honom ett förslag, men derom behöfver du ingenting nämna.

Mer härnäst från

vännen och brodern

M. Wiberg

Lund d. 6 Dec. —63.

P. S. Första inbetalningen å för Carnegie tecknade 3 aktier är ej gjord. Det är detta Hedlund borde fråga Ekman om.

Broder!

Härmed sändes 200 Rmt för tillfället. Kan ej för närvarande mer. — Fråga Andersin om han jemte aktieutbetalningen af Carnegie och Röhs fick förbindelse af dem enligt det sända formuläret.

Hinner ej mer i dag.

Brodren

M. Wiberg

Lund d. 27 Jan. —64.

Broder!

Doctor Trägårdh har bedt mig försöka skaffa honom reda på en tafla, målad och till Konstföreningen i Göteborg insänd af Mamsell Marie Akerman. Skulle du af Gegerfeldt kunna få någon upplysning om densamma och meddela mig underrättelse derom, så vore jag tacksam därför. Kanske har den blifvit liggande i Tullkammaren. Gör emellertid ditt bästa för att få reda på den med det snaraste och om möjligt ställ den hit till mig eller Trägårdh, som fått i uppdrag att emottaga den. — Hvad angår mina egna affärer, så blifva clichéerna färdiga om 3 veckor, så långt ha vi ändtligen hunnit. Cigarrmaskinen hoppas jag få färdig i nästa vecka. Jöns har jag skaffat in vid jernvägen, han är för närvarande i Sandsjö, till den 26 dennes. — Mer en annan gång.

Vännen och brodren

M. Wiberg

Lund d. 16 Juni 1865.

Broder!

Som jag hört, har du byggt hus till en din sväger. Jag tager således för afgjort, att du har tillräckligt goda resurser för att kunna betala din gamla skuld till mig. Som du vet, försträckt jag dig med omkring 1500 Rmt på en tid då jag hade sjelf rätt svårt att få penningar. Vi öfverenskommo sedan, att så fort du tagit din examen skulle du betala far nämnda belopp i stället för mig. Som detta icke blef gjordt, fick jag i stället hjelpa far, och detta med ett belopp af omkring 6000 Rmt, som han fått under loppet af några år. Jag har härigenom äfvensom genom hvad jag försträckt dig och Nils, samt åtskilliga förluster på borgen sjelf kommit i en ytterst svår ställning, och ser mig ingen utväg att kunna reda mig till dess jag om 6 veckor får in penningar. Kan jag icke af dig och Nils få 1500 inom en vecka, så går det omkull. Jag får därför be dig med omgående sända mig hvad du kan. Genom att ge förskrifning på din lön bör du väl kunna skaffa penningar. Om några veckor skall du få dem igen. Skulle du ej kunna på en dylik förskrifning få penningar, så sänd mig en dylik af Rector accepterad, så skall jag försöka, fast jag icke tror det här lyckas. Gör därför sjelf ditt bästa först. Hinner ej mer i dag. Nils tror jag knappt kan skaffa mig någonting.

Vännen och brodren

M. Wiberg

Lund d. 14 Oct. 1865.

Broder!

I största hast ett par ord. Hvad angår det i mitt bref uppgifna beloppet, så var det så tillvida en misskrifning, som jag icke menade att du bekommit 1500 Rmt, men väl att hvad jag försträckt dig har kostat mig så mycket, med ränta på ränta och provisioner som jag fått betala. Derom är emellertid ingenting vidare att säga. Hvad angår Fars och mina affärer, så tror jag mig ha mer än återbetalt hvad han för mig utbetalt,

men detta oaktadt äro hans affärer sådana, att det behöfs 20,000 Rmt minst om han skall kunna behålla hemmanet. För min del behöfs det endast att jag kan få de omskrifne 1500 Rmt, så reder jag mig, derom är jag fullt säker.

Kan du derföre på något sätt skaffa dem, så tror jag du dermed äfven bäst gagnar far, ty jag skall då bli i tillfälle att snart ånyo hjälpa honom ytterligare. Som min borgen kanske kan vara till någon nytta, så sänder jag en sådan, hvaröfver du kan skriva en revers, ifall derpå kan fås pengar. Hvad som skall ske får emellertid ske snart, ty går jag under, så går jag under för alltid, ty jag smälter det ej. Mer en annan gång.

Vännen och brodren
M. Wiberg

Lund d. 19 Oct. —65.

Broder!

Var god och fråga Wijk om någonting afhörts från America om Thomas' vaxel. Skulle han ingenting ha hört derom, så gör mig den tjensten och fråga Hedlund om han haft någon underrättelse från Thomas, och låt mig med omgående få veta hvad svar du fått. Helsa Anders. Ett gott nyår!

Brodren
M. Wiberg

Lund d. 7 Jan. 1866.

Broder!

Härmed sändes en fullmakt för dig att hos Wijk uppbära penningarne för Americanska vaxeln. Naturligtvis får du deraf behålla hvad jag af dig bekommit, fastän jag får svårt att reda mig. Sedan crediten en gång blifvit störd i en sådan här stad, är omöjligt att få den återställd, äfven om man har tillgångar utöfver skulderna. Hela min skuld, sedan de der 3000 Rmt blifvit utbetalte, är icke större än hvad du ansåg den vara hos Andersinerna ensamt, och dertill har jag fullt opp tillgångar i mitt bo, men olyckan är att ingen vill vänta. Vill du tala med Fru Andersin och skaffa mig reda på hvad hennes fordran är, så skall jag betala henne ränta därå om hon vill vänta ett halft år eller låta det bli ställdt på 2ne månaders uppsägelse. Vill B. Andersin lagsöka för sitt lilla tillgodohafvande, så reder jag mig väl ändå, såvida jag kan arrangera det öfriga. Kunde jag blott skaffa mig ett lån på 1500 Rmt, så vore det klart utom det Andersinska. Hvad angår bromsen så har hvarken Lindehn eller Consul Smith reda på den. Den Smith talte om, är den som är afsedd för att hastigt stanna, nödfallsbromsen. För öfrigt bekymrar det mig föga hvad de tro. Inom 14 dar skall det ge sig hvad den duger till. Inom nämnda tid skall jag också aflemna tabellerna. — Sänd penningarne så fort du fått dem. Helsa Anders.

Brodren
M. Wiberg

Lund d. 18 Jan. 1866.

Broder!

Jag skulle ha ett litet lån hos Tabellbolaget, för att reda mig med till dess jag genom Svenska tabellupplagan får in penningar, hvilket blir omkring 6 veckor härefter. För att få nämnda lån behöfde jag borgen af dig och Nils, och sänder derföre härmed ett reversal, ifall du skulle vilja göra mig den tjensten att derå teckna din borgen (en för begge och begge för en som för egen skuld). Om, som jag hoppas, du häri går min önskan till mötes, så var god och sänd mig det åter med *omgående*, ty jag behöfver det fort. Min broms har ännu ej blifvit profvad, men blir på Thorsdag, då ett repareradt locomotiv skall profköras. Då mera derom.

Din tillgifne bror

M. Wiberg

Lund den 12 juli —66.

Sätt ditt sigill under ditt namn äfvensom Collega scholae Göteborg.
Helsa Anders.

Broder!

Jag skref från Stockholm både till Andersin och dig, men har ej erhållit något svar från någondera. Ifall du nyligen träffat Andersin och talat med honom om affären oss emellan, så var god och låt mig veta resultatet. Jag undrar just om han anser sig kunna med godt samvete besvärja sin fordran på de 1000 Rmt:na, som han betingat sig för lånet på 1000 Rmt. Han bör ej glömma att det der skedde på en tid, då räntan ej var fri och då man ej egde rätt att betinga sig mer än sex procent. Det betyder för öfrigt föga, om han anser sig kunna göra det, ty han får ändå icke ens ränta för sina pengar, ännu mindre kapitalet, om han drifver det der hän, såvida du ej emot mitt råd iklädt dig någon ansvarighet, hvilket jag tror vore mig mer till skada än nytta. Endast såvida han vill gå in på att utbyta de gamla reverserna mot nya enligt hans förslag, men att ställa de tvenne procentareverserna till betalning vid anfordran tjenar ingenting till, såvida han tänker försöker indrifva dem, före ofvannämnde tid. Han måtte emellertid vara mer än vanligt dum om han tror, att han genom sin lagsökning kan tvinga mig till att skaffa pengar. Han borde inse, att man icke låter lagsöka sig, om man ej är ur stånd att skaffa. Har saken ej blifvit ordnad innan Jul, så får han ta harar för sina pengar, ty mynta kan jag ej, och låta honom sälja mitt lilla bo låter jag ej. Jag gör då naturligtvis hellre cession och resultatet deraf blir det, att han får 4 procent i utdelning och nu nog om den saken. Vill han gå in på att det blir arrangeradt så att de gamla förbindelserna bli utbytta här mot nya, så får han *genast* skrifva derom till häradshöfding Nilsson.

Brodren

M. Wiberg

Lund d. 16 dec. 1866.

Till råga på Nils' ledsamheter har han fått rosen i ena foten, så att han är sängliggande. — Helsa Anders.

D. S.